

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Мандах сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ДГА-2022/163/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn
Сайншанд сум
2022 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Т.Ган-Өлзий

Утас: 70522734 Цахим хаяг: gan-ulziit@audit.gov.mn

Аудитын менежер: У.Оюунтүлхүүр

Утас: 70523020 Цахим хаяг: oyuntulkhuur.u@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Алтанзул

Утас: 70523020 Цахим хаяг: altanzulb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34
Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2021.02.28 № 1-6/169

танай _____ -ны № _____ -т

МАНДАХ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Т.УДВАЛ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Мандах сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Мандах сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

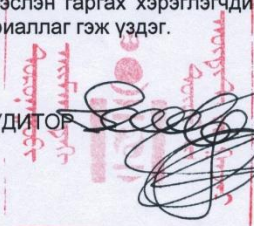
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБӨУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР _____ Т.ГАН-ӨЛЗИЙ

Нэг. Санхүүгийн ба төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн гол үзүүлэлтүүд

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	2020.12.31	2021.12.31
Санхүүгийн байдлын тайлан		
Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	76.5	111.2
Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	1,622.2	2,080.9
Нийт хөрөнгийн дүн	1,698.7	2,192.1
Нийт өр төлбөрийн дүн	0.1	-
Цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,698.6	2,192.1
Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,698.7	2,192.1
Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан		
Үйл ажиллагааны орлогын дүн	452.8	1,033.4
Үйл ажиллагааны зардлын дүн	498.4	535.1
Үйл ажиллагааны үр дүн	-45.6	498.3
Үйл ажиллагааны бус үр дүн	-	-4.9
Үйл ажиллагааны нийт үр дүн	-45.6	493.4
Мөнгөн гүйлгээний тайлан		
Үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн	377.7	401.8
Үйл ажиллагааны мөнгөн зарлагын дүн	372.5	381.3
Үйл ажиллагааны ЦМГ	5.2	20.5
Хөрөнгө оруулалтын ЦМГ	5.2	20.5
Санхүүгийн ажиллагааны ЦМГ	-	-
Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ	-	-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-
Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан		
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,407.3	2,361.6
Тайлант оны үр дүн	45.6	493.4
Эцсийн үлдэгдэл	2,361.6	2,855.0
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан		
Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн	343.4	338.4
Урсгал зардал	343.4	338.4
Хөрөнгийн зардал	-	-
Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	343.4	338.4
Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	343.0	338.1
Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас	0.4	0.3

Хоёр. Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Мандах сумын Засаг даргын тамгын газрын эрхэм зорилго: Төрийн үйлчилгээг иргэдэд ил тод, чанартай шуурхай хүргэх цомхон чадварлаг мэргэжлийн тогтвортой ажлын албыг бүрдүүлэх.

Зорилт:

- Сумын нийгэм эдийн засгийн хөгжлийг тогтвортой ахиулах
- Нийтийн албаны манлайлал, хүний нөөцийн чадавхийг бэхжүүлэх, үйлчлүүлэгчээ дээдэлж, үйлчилгээний ил тод нээлттэй байдлыг эрхэмлэн, иргэдийн оролцоог хангаж ажиллах.
- Ажилтнуудын мэдлэг ур, чадварыг дээшлүүлэх замаар байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг сайжруулах.

Мандах сумын Засаг даргын тамгын газар нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг. Үүнд:

- Харьяалах нутаг дэвсгэрийнхээ эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн стратеги төлөвлөлт, хөтөлбөр, төслийг боловсруулах;
- Засаг даргын үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүй, техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэх, ажиллах нөхцөлөөр хангах;
- Хурал, Засаг дарга, доод шатны нутгийн захиргааны байгууллагыг шаардлагатай мэдээллээр хангах;
- Хууль тогтоомж, Засгийн газар, Хурал, Засаг даргын шийдвэрийг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлэх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, гүйцэтгэлд нь хяналт тавьж үр дүнг тооцох;
- Тамгын газрын бичиг хэргийг хөтлөх, байгууллага, иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, санал, гомдлыг шийдвэрлэх ажлыг зохион байгуулах;
- Төрийн захиргааны ажилтныг бэлтгэх, давтан сургах, мэргэшүүлэх, тэдний ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах ажлыг хууль тогтоомжийн хүрээнд зохион байгуулах;
- Тухайн шатны Хурлын хэвийн үйл ажиллагааг ханган үйлчлэх;

Гурав. Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Засгийн газрын 2020 оны 133 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Гамшгаас хамгаалах дотоод хүмүүнлэгийн тусламжийг зохицуулах журам”-ын 2.3-т “Мөнгөн хэлбэрээр үзүүлэх хүмүүнлэгийн тусламжийг Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын байгууллагын Төрийн сан дахь нэмэлт дансанд төвлөрүүлэн авч, бүртгэнэ” гэж заасныг зөрчин тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансанд иргэн, ААНБ-аас нийт 0.8 сая төгрөгийн хандив хүлээн аван, зарцуулсан байна.

Дөрөв. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Тайлант хугацаанд шилэн дансны нэгдсэн системд Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 14.2 сая төгрөгийн 2 гүйлгээг шилэн дансны системд мэдээлээгүй байна.

Тав. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

Зургаа. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 3.9 сая төгрөгийн 7 алдаа зөрчил илэрснээс, 1.7 сая төгрөгийн 2 алдааг залруулж, 0.6 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 1.6 сая төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага хүргүүлж, 1 зөвлөмж өгсөн.

Залруулсан алдаа

Машин тоног төхөөрөмжийн дансанд нийт 0.6 сая төгрөгийн элэгдлийг дутуу тооцсоныг, гэрэл цахилгааны зардлын 1.0 сая төгрөгийг шууд зардалд бүртгэсэн алдааг залруулав.

Төлбөрийн акт

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар 0.6 сая төгрөгийн нохой муурны татвар аван, зарцуулсан байна. Энэ нь “Төсвийн тухай” хуулийн 23.8.11-д “нохойны албан татвар нь сум, дүүргийн төсвийн татварын орлого” гэж заасныг зөрчсөн байна.

Албан шаардлага

1. Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар иргэн аж ахуй нэгжээс 0.8 сая төгрөгийн хандивын орлогыг хүлээн авсан байна. Энэ нь “Гамшгаас хамгаалах дотоодын хүмүүнлэгийн тусламжийг зохицуулах журам”-ын 2.3-т “Мөнгөн хэлбэрээр үзүүлэх хүмүүнлэгийн тусламжийг Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын байгууллагын Төрийн сан дахь нэмэлт дансанд төвлөрүүлэн авч, бүртгэнэ”, “Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай” хуулийн 17.1-д “Албан тушаалтан, төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага нийтийн хэрэгцээнд зориулан иргэн, хуулийн этгээдээс бэлэг, бусад санхүүгийн туслалцааг авах, хүсэхийг хориглоно” гэж заасныг зөрчсөн байна.
2. Шилэн дансны системд цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 14.2 сая төгрөгийн 2 зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй байна. Энэ нь “Шилэн дансны тухай” хуулийн 6.4.5-т “Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэрээр долоо хоногийн дотор мэдээлнэ” гэж заасныг зөрчсөн байна.
3. Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо зардлаас 0.2 сая төгрөг, тээврийн хэрэгслийн татвар зардлаас 0.2 сая төгрөг, даатгалын үйлчилгээ зардлаас 0.2 сая төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардал болон цэвэр бохир усны зардлаас 0.1 сая төгрөг, нийт 0.7 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна. Энэ нь “Төсвийн тухай” хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн ангилал шинэчлэн батлах тухай”-ын “2108-Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж. Тус бүлгийн зардлуудыг эдийн засгийн ангилал тус бүрээр хянан” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Зөвлөмж

1. **Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаатай холбоотой асуудал**
 - 1.1 Илрүүлэлт: Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн 193.1 сая төгрөгийн 136 ширхэг хөрөнгө бүртгэлтэй байна. Энэ нь “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай” хуулийн 31.1-т “Төрийн өмчит хуулийн этгээд эзэмшилдээ байгаа илүүдэл үндсэн эд хөрөнгө, түүнчлэн ашиглах хугацаа нь дууссан буюу эсхүл осол гэмтэлд өртсөний улмаас зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон бөгөөд засаж, сэлбэж ашиглах нь эдийн засгийн хувьд үр ашиггүй нь тооцоогоор нотлогдсон эд хөрөнгийг худалдаж, шилжүүлж, акт тогтоон устгаж болно” гэж заасантай нийцэхгүй байна.
 - 1.2 Өгсөн зөвлөмж: Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгийг акталж данснаас хасах, эсхүл дахин шинээр үнэ тогтоож, ашиглалтын байдлыг тодорхой болгох

7.1 Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн мэдээлэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс тагталзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
НИЙТ									

7.2 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

/сая төгрөгөөр/

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	ТШЗ	7	3.9	2	1.7	1	0.6	3	1.6	1	0
НИЙТ		7	3.9	2	1.7	1	0.6	3	1.6	1	0